

HISTORISCHE KRING Baerne NIEUWSBRIEF

augustus 2025

De vakantie is voorbij en meteen staat Baarn weer bol van de activiteiten. Om er een paar te noemen: de Historische Fietstocht, een lezing door Gerda Hoekveld, het Cultureel Festival, Open Monumentendag, de Open Atelierroute en een mooie tentoonstelling in museum Soest. Allemaal dingen om te doen of naar toe te gaan.

In deze Nieuwsbrief ook informatie: over de oprichting van de Jeu de Boulesbaan met bijbehorende Jeu de Boulesclub en herinnert u zich Bosch en Keuning nog? Een terugblik en, omdat er een boek over wordt geschreven, wordt er gevraagd om informatie.

Dit is een lange Nieuwsbrief maar hoe kun je de vakantie beter afsluiten dan met een echt Baarns spookverhaal?

Helaas heeft Martin Hoogendoorn ons onlangs laten weten dat hij op advies van zijn arts moet stoppen met zijn werkzaamheden voor de Historische Kring Baerne.

Vele jaren verzorgde hij artikelen voor de Nieuwsbrief en dacht hij mee over de vormgeving en inhoud. Mede door zijn jarenlange ervaring als hoofdredacteur van de Baarnsche Courant was hij een waardevolle aanvulling van ons team.

Wij vinden het erg jammer dat hij stopt en willen hem graag bedanken voor zijn jarenlange inzet.

Ans van Egdom en Johanna Hébuterne

Historische Fietstocht 30 augustus

Georganiseerd door de Historische Kring Baerne in samenwerking met de gemeente Baarn in het kader van 675 jaar stadsrechten

Wie is die herbergier die daar staat bij de grote kei in Lage Vuursche? En die bejaarde boerinnen daar bij Netelenburg, wat doen die daar? Wat is dat voor kasteeltje dat door de bomen schemert? Wat betekenen die stenen palen toch die in een bijna rechte lijn langs de weg staan? En die grote diepe plassen langs de Eem?

De meeste mensen zouden op deze vragen het antwoord niet weten. Als u de Historische Fietstocht doet op 30 augustus dan weet u die antwoorden wel, en nog veel meer! De route voert langs allerlei plaatsen die in historische opzicht van belang zijn of zijn geweest voor Baarn. Nu eens niet de grote villa's, hoe mooi ook, maar oog voor de vroege handel in ons stadje, voor het wapengekletter in de middeleeuwen en voor de eeuwige strijd tussen het Sticht, Holland en Gelre. Voor de verwoestende overstromingen toen IJsselmeer nog Zuiderzee was en ook voor de zweminrichtingen in de Eem. Deze verhalen worden tot leven gebracht door historische figuren langs de route. Zij vertellen u wat zich op de plekken waar zij staan heeft afgespeeld. En op de plekken waar niemand staat en die toch heel interessant zijn vindt u informatieborden of QR-codes.

Postadres: Postbus 326, 3740 AH Baarn • **Bezoekadres Oudheidkamer:** Hoofdstraat 1a, 3741 AC Baarn
Telefoon: (035) 54 303 77 (tijdens openingsuren) • **Openingstijden:** woensdag 14 - 16 uur, zaterdag 11 - 13 uur.
www.historischekringbaerne.nl • info@HistorischeKringBaerne.nl

Praktische informatie:

- U kunt starten op de Brink, vanaf 10:00 uur. De historische figuren zijn tot 16:00 uur aanwezig.
- Aanmelden is niet nodig.
- De route is te downloaden als pdf-bestand (of als GPX-bestand) van de website van de Historische Kring (www.historischekringbaerne.nl) in de laatste week van augustus.
- De route bestaat uit 2 lussen van ieder ongeveer 25 km. De lussen komen samen op de Brink in Baarn, waar het officiële startpunt is maar u kunt beginnen en eindigen waar u wilt en u kunt de tocht natuurlijk zo lang of kort maken als u wilt.

- Langs de route liggen verschillende horecagelegenheden.
- Voor scootmobiel-gebruikers is er een aangepaste route.
- Aan de fietstocht zijn geen kosten verbonden.
- U neemt deel voor eigen risico.

Deze tocht met historische figuren is eenmalig, alleen op 30 augustus. En alleen op 30 augustus is kasteeltje Wolfsdreuvik ook open voor bezoekers.

Houdt de website in de gaten voor verdere informatie!

HKB-lezing door Gerda Hoekveld op 4 september a.s.

“Baarn, een dochter van Amsterdam - 675 jaar stadsrechten van Baarn en 80 jaar vrede in Nederland”

- Wat en waarom herdenken we eigenlijk?
- Waarom is Baarn een dochter van Amsterdam; oftewel waarom is Amsterdam de moederstad van Baarn?
- En wat heeft deze relatie te maken met het herdenken van 675 stadsrechten en 80 jaar vrede?

In deze lezing gaan we op zoek naar antwoorden. Mooie plaatjes helpen daarbij.

De geograaf en theoloog Dr. Gerda Hoekveld-Meijer is een Amsterdamse en woont sinds 1978 in Baarn. Ze is al vele jaren betrokken bij het reilen en zeilen van Baarn. Zij is auteur van zeven boeken waarin zij theologische en kunsthistorische onderwerpen in een historische en geografische context plaatst.

De lezing vindt plaats op donderdag 4 september a.s. om 14.30 uur in de Salon van het Nutsgebouw aan de Burgemeester Penstraat 6, 3741 AH te Baarn. De zaal is open vanaf 14.00 uur.

Er is een pauze, de koffie/ thee (€ 1,00) kunt u zelf bij de automaat tappen.

Leden van de Historische Kring Baerne hebben gratis toegang voor zichzelf en een gast. (Entrée voor niet leden: € 3,50.)

De Jeu de Boulesbaan in de Pekingtuin

Het is altijd leuk als er iemand reageert, foto's opstuurt en er ook nog een verhaal bij heeft. Mevrouw Mercia Vries-Lengers heeft ons gemaild over de Jeu de Boulesbaan in de Pekingtuin. Hierbij haar verhaal: "Mijn moeder, Elisabeth Lengers, was altijd erg actief en betrokken bij veel organisaties en verenigingen. Zij heeft ervoor gezorgd dat er een Jeu de Boulesbaan kwam in de Pekingtuin en richtte in 1968 de Eerste Baarnse Jeu de Boulesclub op. Het was een actieve, bloeiende vereniging die ook meedeed aan landelijke wedstrijden. Mijn moeder was lang voorzitter van de vereniging. Die ene foto is genomen bij de ingebruikname van de baan. De foto van het glas is ter herinnering aan het

15-jarig bestaan van de Jeu de Boulesclub". Vanuit De Leuning werd er altijd met een enthousiast groepje Jeu de Boules gespeeld, maar door het overlijden van de coördinator is het gestopt. Het plan is om de Jeu de Boules activiteit weer op te pakken. Wilt u daar meer informatie over, dan kunt u bellen met De Leuning tel. 035-5422020. Voor mensen die niet zelf over een jeu de boules set beschikken is er een beperkt aantal speelsets beschikbaar.

Bosch en Keuning

Bosch en Keuning, een bedrijf dat warme gevoelens ontlokt aan de inwoners van Baarn, velen van hen hebben er jaren gewerkt.

Het bedrijf werd 1 januari 1925 opgericht, dus nu ruim 100 jaar geleden, door de heren Evert Jan Bosch, uitgever, en Pieter Keuning, die al enkele boeken op zijn naam had staan. Keuning werkte ook al voor Bosch als redacteur en later ook als adjunct-directeur, toen Bosch in Nijverdal directeur was van de Eerste Nijverdalse Snelpersdrukkerij en in 1912 de 'Uitgeverij Bosch Jbzn' begon. In 1918 verhuisde Bosch de uitgeverij naar Baarn. Eind 1924 traden E.J. Bosch en P. Keuning uit de nv en werd die uitgeversmaatschappij ondergebracht bij 'De Standaard' in Amsterdam.

Het bedrijf begon in de Ericastraat, maar door groei verrees er rond 1937 een nieuwbouwpand in de Bremstraat, in eerste instantie voor de directie en de uitgeverij. Teke-

nningen voor een daarachter te bouwen drukkerij lagen klaar, maar door de oorlogsdreiging kwamen de plannen nog niet tot uitvoer. Het bedrijf hield zich bezig met het drukken en uitgeven van boeken, tijdschriften, folders en ook met handelsdrukwerk.

Voordeel van de combinatie uitgeverij en drukkerij was dat men zelf het ontwerp maakte en dat ook zelf kon afronden.

Voor het personeel was het gunstig gelegen, ruim 10 minuten lopen vanaf het station, Baarners prezen zich gelukkig met een goede werkgever in de eigen woonplaats.

Het bedrijf zorgde goed voor zijn werknemers, er was gratis bedrijfskleding, gehoorbescherming, EHBO-posten en 2 kantines om rustig te kunnen lunchen.

Het verhaal gaat dat de moeder van de heer Bosch, tijdens een bezoekje in de 30er jaren bij het bedrijf ongerust aan haar zoon vroeg: 'Je zorgt toch wel goed voor je mensen?'.

Ook aan het volgen van opleidingen werd veel waarde gehecht, promotie maken en solliciteren deed je in het eigen bedrijf.

De uitgeverij gaf naast de vele boeken ook tijdschriften uit, bekend waren in de crisisjaren de tijdschriften voor meisjes en jonge vrouwen, niet voor de getrouwde vrouw, want die werd geacht geen tijd te hebben om te lezen.

In de jaren 60 ging men over van het loodzetten naar het fotozetten met de computer. De uitgeverij groeide steeds verder door overnames van andere uitgeverijen en bedrijven. Onder de verzamelnaam Uitgeversgroep Combo zouden tot in de negentiger jaren nog meer uitgeverijen toegevoegd worden. Het totale personeelsbestand groeide tot ca. 450 medewerkers.

Ook de drukkerij werd steeds groter en werd naast vellendrukkerij ook een rotatiedrukkerij.

Toen het bedrijf in 1975 zijn 50-jarig bestaan naderde, werd om dit te vieren opdracht gegeven aan beeldend kunstenaar Pieter d'Hont om een bronzen paard te vervaardigen.

Dit paard mocht 50.000 gulden kosten, 1000 gulden voor elk bestaansjaar. Het kreeg een plaats op de Brink in Baarn, midden in het centrum op de plaats waar in vroeger jaren een drinkplaats was voor de dieren van reizende kooplieden. Het beeld stelde dus ook een drinkend paard voor, maar vanwege de oplopende kosten werd de drinkbak achterwege gelaten, dat ging over het budget heen. Tot op de dag van vandaag staat dat arme paard daar in het luchtledige te drinken en wordt er nog eindeloos gediscussieerd of het paard niet alsnog een drinkbak nodig heeft. In 1997 werd de drukkerijtak afgestoten aan

de Brouwergroep, het rotatiedrukwerk ging naar Brouwer Rotatie Delft en het vellendrukwerk ging samen met Hoonte Holland verder onder de naam Hoonte Bosch & Keuning in Utrecht.

In 2001 kwam de grote schok, het bedrijf zou opgaan in Uitgeverij Veen, Bosch en Keuning. Dat betekende dat de zaak uit Baarn ging verdwijnen.

Een ware catastrofe voor veel Baarnars die hierdoor hun werk verloren.

De panden werden leeggehaald, en toen er in 2020 ook nog brand werd gesticht in een van de panden werd de hele boel gesloopt.

Op deze plek verrezen nieuwe woningen en kreeg het de naam Mr. Pluimhof.

De VBK is nu de grootste uitgeverij van Nederland.

Een film over Bosch en Keuning ziet u op https://www.youtube.com/watch?v=y31_0gZQg0

Bosch & Keuning materiaal gezocht

Voor het samenstellen van een boek over de geschiedenis Bosch & Keuning (100 jaar geleden gestart met 8 medewerkers door Evert Jan Bosch Jbzn en Pieter Keuning) is één van de HKB-vrijwilligers op zoek naar oud tekst- en beeldmateriaal (denk aan oude foto's, video/filmmateriaal, jaarverslagen, personeelsblaadjes, etc.). Mocht u iets beschikbaar hebben, stuur dan een mailtje naar dtp@macbak.nl, dan wordt er contact met u opgenomen.

Cultureel Festival 6 en 7 september

De vakantie is voorbij, het weer is nog mooi, we kunnen weer gaan genieten van het Cultureel Festival in Baarn op zaterdag 6 en zondag 7 september.

Een gratis feestje voor jong en oud waar veel te doen is en dat nu al voor de 25e keer! Belangrijk om te vermelden is dat het hele gebeuren gedragen wordt door vrijwilligers.

Zaterdag 6 september worden de festiviteiten geopend om 12 uur door de kinderburgemeester.

De verenigingen van Baarn presenteren zich dan op allerlei gebieden. Natuurlijk draagt de HKB ook zijn steentje bij met boeken, oude ansichten en de historische fotostudio waar voorbijgangers, uitgedost in historische kleding zich op de foto kunnen laten zetten.

's Avonds is er de Royal Disco Party in the Park in de Pekingtuin. Zondag 7 september is iedereen weer welkom vanaf 12 uur voor kunst en muziek: meer dan 40 kunstenaars uit de regio zijn met hun werk aanwezig en er is muziek voor ieders smaak, van klassiek tot hedendaags.

Bekijk het volledige programma via www.cultureelfestival.nl.

Hierbij weer 2 foto's uit de Oudheidkamer met een verzoek om informatie

Bijgaande foto gemaakt door Pim Verdonk van Johan Cruijff en Klaas Nuninga op bezoek bij sportzaak van Theo van Vught (uiterst rechts) aan de Nieuw Baarnstraat. Reden is promotie van de sportschoen van Puma.

Cor du Buy bracht deze sportschoen op de markt. Maar wie is toch dat jongetje?

Bij de tweede foto wordt gevraagd wie kan er meer zeggen over het boerderijtje. Waar staat het of heeft het gestaan?

Reacties kunt u sturen naar

communicatie@historischekringbaerne.nl.

Tweede weekend van september: Open Monumentendag

"Erfgoed en architectuur. Gebouw(d) om te blijven"

13 en 14 september is weer Open Monumentendag, dan zijn er in het hele land weer monumenten open die anders voor het publiek gesloten zijn. En, de toegang is gratis.

Op de website www.openmonumentendag.nl kun je precies vinden waar je terechtkunt, en wat er te doen is.

In Baarn is op zaterdag een aantal monumenten open en worden er, bijvoorbeeld in het gemeentehuis aan de Laanstraat, rondleidingen gegeven. In de toren van de Pauluskerk kunt u niet alleen luisteren naar het carillon, maar het ook in werking zien terwijl het door de beiaardier wordt bespeeld.

Op het station kunt u terecht in de Koninklijke Wachtkamer.

Op zondag zal Paleis Soestdijk ook weer zijn hekken en deuren openen voor het publiek. Let wel even op: als je in het Corps de Logis wilt kijken moet je een tijdslot reserveren.

Het thema 'Gebouw(d) om te blijven' is aangegrepen om het werk van gemeentearchitect De Boois extra aandacht te geven. Deze architect was van 1905 tot 1939 in dienst van de gemeente en heeft een groot aantal gebouwen ontworpen, niet alleen voor de gemeente maar ook voor andere instellingen en ook voor particulieren. Ongeveer de helft van zijn ontwerpen is al weer afgebroken, de andere helft van zijn gebouwen is gebleven. Bijvoorbeeld het gemeentehuis en het nutsgebouw. En ook de Koningin Wilhelminaschool en het Poortgebouw aan de Acacialaan. Ook van De Boois is het toe-

gangsgebouw van de Nieuwe Algemene Begraafplaats aan de Wijkamplaan.

In de tweede week van september komt de brochure van Open Monumentendag in Baarn beschikbaar. (Hij zal komen te liggen onder andere in de bibliotheek, in de Stationshuiskamer en in het gemeentehuis.)

Houd daarnaast ook de website in de gaten: die is steeds actueel!

Schilderijtentoonstelling Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht in Museum Soest

Veel hobby-schilders, liefhebbers, verborgen talenten, maar ook professionals zijn de afgelopen maanden bezig geweest met het maken van schilderijen met het thema "Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht". Tot het gebied behoren de Heuvelrug, de Vechtstreek, de Kromme Rijnstreek en het Eemland: een landschap van rivieren, bossen, heide, polders, zandverstuivingen en vergezichten. Een jury bestaande uit 5 personen belooft de 5 mooiste schilderijen met een prijs.

In museum Soest worden deze schilderijen tentoongesteld tot en met 19 oktober 2025.

Informatie over het museum en de tentoonstelling op

www.museumsoest.nl

Avond van de Baarnsche Geschiedenis

De 5^e editie van de Avond van de Baarnsche Geschiedenis op 28 oktober wordt een fantastische voorstelling, in het teken van 675 jaar stadsrechten. Allerlei podiumkunstenaars verlenen hun medewerking en natuurlijk zijn er weer de vertrouwde historische figuren die hun opwachting maken en geïnterviewd worden over hun leven en de tijd waarin ze leefden. De productie is weer in handen van Kevin van den Berg die ook de Avond zal presenteren. De kaartverkoop gaat hard: er zijn al bijna 200 kaartjes verkocht, dus haast u!

Zou het echt?

(Een Baarns spookverhaal bewerkt en herschreven door Ton van den Oudenalder)

In de 60-er jaren verscheen een artikel in een regionale krant over een spook in Baarn. Volgens de journalist een beeldschoon spook met een hekel aan fotografen. Welk spook heeft er nu geen hekel aan het op een foto verschijnen?

In de oorlogsjaren, dus ver voor het artikel in de krant verscheen, was het kasteel gepacht door hotel-exploitant Jasper Buurke. Die verklaarde niet bijgelovig te zijn, maar.... er gebeuren wel onverklaarbare dingen. Daarom houdt hij de gedachtenis aan de vrouw in hoge ere. In het kantoor van de heer Buurke hing in die dagen een portret van de vrouw. Dat mocht niet gefotografeerd worden. De heer Buurke nodigde ongelovige bezoekers uit zelf maar rond middernacht op het kasteel te verblijven en een kijkje te nemen.

Het artikel in de krant begint met de kreet: Het is waar! Kasteel De Hooge Vuursche heeft een echt spook. Het spook is een jonge vrouw die bij het eerste volle kwartier van de maan rond het kasteel dwaalt en kermend en handenwringend in het kasteel opduikt. Om vijf minuten voor twaalf uur, om middernacht, zweeft ze de trappen af en weer op.

Dat herhaalt zich driemaal. Het verhaal is dat het de geest van een vrouw is die zichzelf van de toren van het kasteel heeft gestort.

Vervolgens gaat de gedaante kermend het bos bij het kasteel in. Zij roept klagend de namen van haar echtgenoot en haar zoon. Vervolgens gaat de gedaante weer het kasteel in. Een logerende Amerikaan zag het "spook" en probeerde een foto te maken. Helaas de flitslamp ontplofte telkens als het de gedaante in beeld had. De goede man was gewapend met een kleine Browning en loste tenslotte drie schoten op de vrouw. En vroeg aan de verschijning: "Wie ben je?" Waarop de gedaante antwoordde "De Vuursche Vrouw".

De Amerikaan heeft zijn leven lang last van de ontmoeting gehad en heeft er, weer thuisgekomen, een verhaal over geschreven. Dit verhaal verscheen in de Verenigde Staten in veel tijdschriften. Het vreemde was dat hij dacht dat de foto die hij maakte mislukt was. Maar op de afdruk stond een prachtige jonge Hollandse vrouw. Hij had wroeging dat hij tot driemaal toe op haar had geschoten en maakte jaarlijks het geld dat zijn artikel op bracht over naar de heer Buurke met de opdracht erbij "voor bloemen voor de Vuursche Vrouw". De Heer Buurke zet vanaf dat moment op dinsdagavond overal in het kasteel bloemen neer, want dat was de uitgaansavond van de Vuursche Vrouw, aldus de heer Buurke. Het verhaal is ontstaan door de geschiedenis

van het Kasteel, aldus de journalist. De legende wil dat een prins het kasteel heeft laten bouwen. Hij was niet erg gelukkig gehuwd in zijn eigen land. In Holland ontmoette hij een prachtig meisje dat hem een zoon schonk. Voor haar liet hij het kasteel bouwen. Toen het net gereed was trok hij ten oorlog samen met zijn zoon. Vader en zoon keerden nooit terug. De vrouw was intens droevig en beëindigde haar leven door van de toren af te springen.

Het huidige kasteel De Hooge Vuursche werd door brand getroffen en in de jaren 1945-1949 opnieuw opgetrokken. De heer Buurke heeft het portret van de vrouw laten maken zoals hij dacht dat ze er uitzag. In zijn kantoor bewaarde hij de krantenartikelen die hij ontving van de Amerikaan. Maar ook een korte geschiedenis van het kasteel en de brief van de Amerikaan om voor bloemen te zorgen. Tot slot verklaart de heer Buurke dat hij, als nuchtere zakenman, zelden over het spook vertelt. Want je krijgt al snel het gevoel dat mensen je voor gek verklaren. "Denkt u eraan dat ik beslist NIET bijgelovig ben, maar ik heb in de loop der jaren afgeleerd om NIET in de Vuursche Vrouw te geloven". Een geveugelde uitdrukking van de heer Buurke was: Wie zich wil overtuigen, moet maar eens in Kasteel De Hooge Vuursche gaan logeren, op een nacht als de maan vol in het eerste kwartier staat. Echter.... dat een Amerikaan het hotel in de tweede wereldoorlog bezocht is niet erg aannemelijk. Het kasteel is niet gebouwd door een prins maar door een marineofficier. Het oude Kasteel de Hooge Vuursche stond verderop langs de Hilversumsestraatweg en was al in 1815 afgebroken. Het spookverhaal is vermoedelijk een mooi verkoopverhaal om de hotelkamers in het kasteel gevuld te krijgen. De heer Buurke en de journalist hadden beiden een rijke fantasie. Is het echt waar? Spookt het er echt niet?

Agenda

Tot en met 19 oktober Foto speurtocht door het Centrum. Deelnameformulieren zijn verkrijgbaar bij de deelnemende winkeliers

30 augustus HKB Historische Fietstocht in samenwerking met de Gemeente Baarn in het kader van 675 jaar stadsrechten. www.historischekringbaerne.nl

4 september Lezing door Gerda Hoekveld in de salon van het Nutsgebouw

Aanvang 14.30 uur. "Baarn, een dochter van Amsterdam - 675 jaar stadsrechten van Baarn, 80 jaar vrede in Nederland"

6 en 7 september Cultureel Festival. Informatie op www.cultureelfestival.nl

13 september tot en met 13 maart 2026 "Natuur door Baarnse kunstenaars". HKB tentoonstelling in de Oudheidkamer. Meer informatie en de uitnodiging voor de opening volgen binnenkort.

13 en 14 september Open Monumentendag. Thema dit jaar is Erfgoed en Architectuur. Gebouw(d) om te blijven. Op 13 september aandacht voor Baarn en Lage Vuursche, op 14 september voor Paleis Soestdijk. Meer informatie op www.openmonumentendag.nl

13 september Ren of wandel mee door 675 jaar historie. Start en finish in de Pekingtuin. Informatie en opgave door deelname: www.dwarsdoorbaarn.nl. **Uitverkocht! Inschrijven is niet meer mogelijk.**

8 oktober Excursie naar Hattem. De Historische Kring Baerne organiseert deze excursie samen met de Historische Vereniging Soest-Soesterberg. Meer informatie op de website www.historischekringbaerne.nl. **De excursie is volgeboekt.**

28 oktober Avond van de Baarnsche Geschiedenis in De Speeldoos. Thema 675 jaar stadsrechten in Baarn. Kaarten zijn reeds te koop bij de Speeldoos.

